

УДК 378:373.3.011.3-051:81'243:004
DOI 10.32999/ksu2413-1865/2019-88-20

ПРОФЕСІЙНА ПІДГОТОВКА МАЙБУТНЬОГО ВЧИТЕЛЯ ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ: ОСОБЛИВОСТІ ЗАСТОСУВАННЯ МЕДІАЗАСОБІВ НА УРОКАХ ІНОЗЕМНИХ МОВ

Петрик Лада Вікторівна,
старший викладач кафедри іноземних мов і методик їх навчання
Київський університет імені Бориса Грінченка
l.petryk@kubg.edu.ua
orcid.org/0000-0001-9936-176X

Стаття актуалізує питання змістового наповнення підготовки майбутнього вчителя початкової школи до застосування медіазасобів на уроках іноземних мов відповідно до переліку трудових функцій, які зазначені у Професійному стандарті «Вчитель початкових класів закладу загальної середньої освіти» (2018). Зокрема, сконцентровано увагу на виокремленні особливостей впровадження майбутнім вчителем початкової школи медіазасобів, що забезпечує ефективність організації процесу формування іншомовних компетенцій молодших школярів.

Визначені особливості застосування медіазасобів на уроках іноземних мов у початковій школі об'єднано у дві групи – загально-педагогічні та суто методичні. Загально-педагогічні особливості медіазасобів можуть бути враховані під час викладання предметів різних освітніх галузей, які визначені в базовій навчальній програмі Державного стандарту загальної початкової освіти (2018). Ці особливості мають наскрізний характер. Вони впливають на суто методичні та корелюють їх. Своєю чергою суто методичні особливості застосування медіазасобів на уроках іноземних мов відповідають вимогам обов'язкових результатів та змісту викладання іноземних мов у початковій школі, які визначені навчальною програмою іноземних мов для загальноосвітніх та спеціалізованих навчальних закладів (форми 1–4). Усі особливості застосування медіазасобів взаємозалежні та доповнюють одна одну, що впливає на результати та ефективність вивчення іноземних мов у початковій школі.

У статті також окреслені чинники, що зумовили необхідність визначення особливостей застосування медіазасобів на уроках іноземних мов у початковій школі. До таких чинників віднесено роль вчителя у навчальному процесі, характеристика дітей сучасного покоління, психологічні особливості розвитку дітей молодшого шкільного віку, специфіка предмета «Іноземна мова» та різні підходи до класифікації медіазасобів.

Готовність вчителя початкової школи враховувати особливості застосування медіазасобів у майбутній професійній діяльності сприяє продуктивній організації уроків іноземних мов та оптимізації процесу навчання відповідно до завдань Нової української школи.

Ключові слова: професійна підготовка, вчитель початкової школи, медіазасоби, особливості застосування медіазасобів, іноземні мови.

FUTURE PRIMARY SCHOOL TEACHER'S PROFESSIONAL TRAINING: PECULIARITIES OF MEDIA USE AT FOREIGN LANGUAGE LESSONS

Petryk Lada Viktorivna,
Senior Lecturer at the Department of Foreign
Languages and Teaching Methods
Borys Grinchenko Kyiv University
l.petryk@kubg.edu.ua
orcid.org/0000-0001-9936-176X

The article updates the issue of the content of the future primary school teacher's training to the media use at foreign language lessons that corresponds the requirements that are specified in the Professional Standard "Teacher of primary schools of general secondary education". In particular, the attention is focused on the identification of the peculiarities of the implementation of these tools by a future specialist. It is supposed that media tools effect the organization of the process of junior pupils' foreign language competences formation greatly.

The identified peculiarities are joined into two groups. They are general-pedagogical and purely methodical. General pedagogical peculiarities can be taken into account in teaching of subjects of various educational fields, which are defined in the basic curriculum of the State Standard of General Primary Education (2018). These peculiarities are of a cross-cutting nature. They affect and correlate purely methodical ones. The purely methodical peculiarities meet the requirements of compulsory results and the content of teaching foreign languages at primary school, which are defined by the curriculum of foreign languages for general and specialized

educational establishments (forms 1–4). Identified features are interdependent and complement one another, that affects the results and effectiveness of foreign languages learning at primary school.

The article also outlines the factors that led to the need to determine these peculiarities. These factors include: the role of the teacher in the educational process, the characteristics of the children of the present generation, the psychological features of the development of junior school age children, the specificity of the subject “Foreign language” and different approaches to the classification of media. The teacher’s readiness to take into account these peculiarities in future professional activities enables its productive organization with the media use at foreign languages lessons at primary school. It also optimizes the learning process in accordance with the tasks of the New Ukrainian School.

Key words: *professional training, primary school teacher, media tools, peculiarities of media use, foreign languages.*

Постановка проблеми. Глобалізація та медіа-інформатизація суспільства, модернізація професійної освіти, курс на реалізацію вимог Професійного стандарту «Вчитель початкових класів закладу загальної середньої освіти» (2018 р.) та потреби сучасної молоді зумовили підготовку майбутніх учителів початкової школи до застосування медіазасобів на уроках іноземних мов, яка розглядається нами як складник професійної підготовки фахівця. Зазначена підготовка спрямована на формування здатності майбутнього вчителя початкової школи впроваджувати традиційні (газети, журнали, відео, телебачення тощо) та інноваційні (комп’ютерні технології, мобільна телефонія, мережеві технології тощо) медіазасоби у майбутній професійній діяльності для активної суб’єкт-суб’єктної пізнавальної діяльності учнів. Без чіткого розуміння особливостей застосування медіазасобів у процесі формування іншомовної комунікативної компетентності молодших школярів структура професійної підготовки майбутніх учителів початкової школи до здійснення зазначеної вище діяльності не є цілісною та системною.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Вивчення науково-педагогічної літератури засвідчує, що наукові праці О. Бігич, Т. Зубенко, О. Котенко, Ю. Руднік, М. Сідун, О. Скоробагатої, О. Троценко спрямовані на вивчення питання професійної підготовки вчителів початкової школи з урахуванням іншомовного складника. Дослідники вважають, що передумовою підвищення якості такої підготовки стане використання сучасних технологій навчання.

Вітчизняні та зарубіжні науковці Л. Баженова, Т. Бейтс, І. Гуріненко, С. Іць, В. Мантуленко, Г. Онкович розглядають медіа як засоби підготовки фахівців різних спеціальностей та пропонують авторські підходи до класифікації медіа з метою визначення ефективних шляхів їх використання в освітньому процесі різних типів закладів освіти. Проте питання використання медіазасобів на уроках іноземних мов у початковій школі та підготовка вчителя

до здійснення цієї діяльності потребують детального вивчення.

Мета статті. Метою статті є виокремлення особливостей застосування вчителем початкової школи медіазасобів на уроках іноземних мов як важливої частини змісту його професійної підготовки з погляду їх педагогічної та методичної значущості та окреслення чинників, які зумовлюють потребу визначення таких особливостей.

Виклад основного матеріалу дослідження. Розуміння доцільності використання медіазасобів на уроках іноземних мов у початковій школі потребує обумовлення сукупності особливостей їх застосування. Виокремлення цих особливостей засвідчує взаєпроникнення та взаємопов’язання структурних компонентів педагога до реалізації цього процесу.

Для початку зазначимо, що за словником української мови, «особливість» – характерна риса, ознака, властивість когось, чого-небудь; своєрідність, специфіка чого-небудь (Словник української мови).

Отже, для визначення особливостей застосування медіазасобів у навчанні іноземних мов у початковій школі варто зробити огляд чинників, які зумовили потребу їх виокремлення. До таких чинників нами віднесено роль учителя в освітньому процесі, характеристика дітей сучасного покоління, психологічні особливості розвитку дітей молодшого шкільного віку, специфічність предмета «Іноземна мова» та різні підходи до класифікації медіазасобів.

Хочемо зазначити, що відповідно до Концепції «Нова українська школа» змінюються вимоги до організації освітнього середовища. У початковій школі воно повинно бути організовано таким чином, щоб повністю забезпечувати потреби дитини (Концепція, 2016: 52). У ній чітко наголошено на дотриманні вчителем початкової школи принципу дитиноцентризму, який набуває важливого значення під час організації освітнього процесу.

Крім того, змінюються роль і місце вчителя в освітньому процесі, оскільки він

перестає бути єдиним джерелом знань для учнів. Очевидно, що сучасна молодь вже давно отримує знання із медіаресурсів, тому вчителю слід лише допомагати учням сконструювати і реалізувати свій власний оптимальний шлях пізнання і розвитку.

Важливого значення набуває усвідомлення вчителем початкової школи необхідності формування у молодших школярів навичок 21 століття, оскільки це набір ключових навичок для життя, які повинні опанувати сучасна людина для успішної реалізації власних потреб у мінливому та конкурентному суспільстві. Зазначені вище навички було запропоновано представниками організації «Партнерство задля розвитку навичок 21 століття». Звернемо увагу, що уміння працювати з інформацією, медіа та комп'ютерні навички внесені до переліку життєво важливих (Framework for 21st Century Learning). Для формування цих навичок учитель початкової школи стикається з дилемою переосмислення дидактичного інструментарію навчання іноземних мов. Отже, сучасний випускник педагогічного закладу вищої освіти повинен бути здатним розширювати спектр дидактичних засобів шляхом використання медіа.

Беззаперечно, ефективність застосування медіазасобів у процесі навчання іноземних мов залежить від дослідження особистості учня, його потреб та уподобань. Проаналізуємо специфіку цільової учнівської аудиторії. За основу візьмемо теорію покоління, яку розроблено у 1991 році науковцями Вільямом Штраусом і Нілом Хоувом та доповнено Марком МакКріндлом (McCrandle, 2014). Цікавими для нашого дослідження є особливості представників покоління Z, період народжування яких з 2003 по наші дні.

Зробимо коротку характеристику дітей покоління Z (generation Z) або «цифрових тубільців» (digital natives) (Prensky, 2001) представників першого цифрового покоління. По-перше, вони пов'язані між собою соціальними мережами, відеоплатформами, мобільними телефонами, SMS-текстуванням тощо. По-друге, вони є активними користувачами і споживачами інформації нових медіа, постійно спілкуючись у віртуальному просторі, відправляючи фото з мобільних телефонів, коментуючи новини, завантажуючи відеоролики, зображення та тексти. По-третє, діти цього покоління навчаються всьому інтуїтивно, шляхом спроб та помилок. Але при цьому вони є технологічно грамотними індивідами. Крім того, діти покоління Z вирізняються здатністю виконувати кілька завдань одночасно та швидко переключатися з одного

завдання на інше. І нарешті, вони краще сприймають інформацію, яка подається в мультимедійному вигляді.

Теорія поколінь дає розуміння вчителю початкової школи, як навчати іноземним мовам дітей певного покоління з їх запитаними і звичками сприймати інформацію; які когнітивні, візуальні, слухові і поведінкові аспекти варто задіяти в процесі навчання; як прогнозувати матеріал та засоби навчання для максимальної ефективності опанування іноземними мовами.

Тепер зупинимось на психологічних особливостях розвитку дітей початкової школи, знання яких значущі для ефективного застосування медіазасобів у навчанні іноземних мов.

Молодший шкільний вік (6–7 років до 10–11 років) у психолого-педагогічній літературі вважається сенситивним для морального розвитку, активного розвитку особистості, психічних пізнавальних процесів, емоційно-почуттєвої та мотиваційно-ціннісної сфер. Цей вік характеризується розвитком важливих психічних процесів: сприйняття, мислення, розвиток і формування мови, уваги, пам'яті, які починають набувати опосередкованого характеру, стають усвідомленими та вільними (Шевцова, 2015).

Досліджуючи психологічні особливості розвитку дитини молодшого шкільного віку та покладаючись на класифікацію А. Басіної, науковцем О. Котенко виокремлено такі психологічні особливості учнів, які потрібно враховувати вчителю у навчанні іноземних мов, а саме: природна цікавість учнів, висока потреба у спілкуванні, здатність отримання інформації із зовнішнього оточення, потреба індивідуальної уваги та заохочення, високий відсоток «інструментального» навчання (малювання, вирізання, розфарбовування тощо), мимовільність уваги, невисока тривалість процесу отримання знань, висока фотографічність дитячої пам'яті до зовнішньо привабливих предметів, природна емоційність, образність мислення та асоціативна пам'ять (Котенко, 2013: 80–81). Дитина молодшого шкільного віку має мимовільну пам'ять і запам'ятовує швидко і легко все те, що цікаво і викликає бурхливі емоції. Саме зацікавленість до навчального матеріалу стимулює пам'ять дитини та зумовлює накопичення іншомовного матеріалу. Також з віком у молодшого школяра інтенсивно розвивається точність запам'ятовування навчальних текстів (Котенко, 2013: 77).

Отже, узагальнюючи зазначене, можемо стверджувати, що сучасні діти здатні отримувати інформацію із медіасередовища,

сприймати її комплексно, усіма сенсорними каналами, швидко запам'ятовувати візуалізовані дані завдяки високій фотографічності пам'яті. Через нестійку пам'ять та увагу вони потребують постійних змін дій та великої кількості репродуктивних вправ. Нарешті, вони більш вмотивовані до навчання тоді, коли відчують себе у комфортному та звичному для себе середовищі, використовуючи ті засоби, до яких звикли у повсякденному житті, а саме медіазасоби.

Зосередимось на кількох класифікаціях медіазасобів, на які ми спирались під час визначення власних особливостей застосування цих знарядь. Наприклад, дослідниця В. Мантуленко аналізує медіазасоби як дидактичні засоби навчання і визначає їх як засіб освітнього процесу: інструмент, за допомогою якого традиційні заняття обробляються в спеціальній формі (перш за все, це охоплює сферу обробки тексту, наприклад підготовка повідомлень, доповідей, презентацій мультимедіа тощо); помічник у навчанні (робота з електронними словниками, енциклопедіями, Інтернет порталами за зазначеними предметами); засіб комунікації (завдяки підключенню комп'ютерів до локальної або всесвітньої мереж, частіше за все у формі електронних листів або відео-конференцій, діти та викладачі можуть спілкуватись, долаючи будь-які кордони та дистанції); інструмент моделювання дійсності (електронні медіа відкривають штучні світи, у рамках предмету у вигляді віртуальних екскурсій в музеї) (Мантуленко, 2007: 15–16). Вважаємо, що таке групування медіа є корисним для усвідомлення цілей організації процесу навчання іноземних мов з медіа та їх ефективного досягнення за допомогою медіа.

А науковець І. Гуріненко розглядає засоби мас-медіа як матеріали, виокремлені із загального інформаційного потоку та спеціально підібрані педагогам до конкретних навчальних потреб, на які поставлено певні дидактичні завдання, здійснено класифікацію навчальних засобів мас-медіа залежно від: виду задіяних аналізаторів (зорові (візуальні), слухові (аудіальні), писемні (вербальні), синкретичні слухозорові (аудіовізуальні), слухозорописемні); виду засобів масової комунікації, що слугували джерелом медіатексту (газетні, журнальні, радійні, телевізійні, взяті з Інтернету, кінематографічні); способу організації навчання (аудиторні (з якими працюють безпосередньо в аудиторії, перше знайомство відбувається під час заняття), позааудиторні (перше знайомство відбувається під час безпосереднього контакту

із засобами масової інформації до заняття або після (завдання для самопідготовки); походження засобу мас-медіа (автентичні (похідні від медіатекстів) та штучні (створені спеціально для потреб освітнього процесу, до моменту не оприлюднені у засобах масової інформації); кількості осіб, задіяних у роботі із засобами мас-медіа (індивідуальні, парні, групові); дидактичних завдань (наочні, інтеграційні (забезпечують міжпредметні зв'язки), на соціалізувальні, професійно-практичного спрямування, систематизувальні, індивідуалізаційні акти тощо (Гуріненко, 2012: 7).

Під час визначення особливостей застосування вчителем початкової школи медіазасобів на уроках іноземних мов варто також урахувати специфічність навчального предмета «Іноземна мова», а саме той факт, що іноземна мова виступає не лише предметом, а і засобом навчання. Оскільки вивчається не лише мова, а і способи діяльності – види іншомовленнєвої діяльності (говоріння, аудіювання, читання, письмо).

Отже, на основі аналізу особливостей покоління Z, вікових психологічних особливостей розвитку молодших школярів, різноманітних підходів до класифікації медіазасобів і специфічності навчання іноземних мов хочемо виокремити особливості застосування вчителем початкової школи медіазасобів на уроках іноземних мов.

Особливості застосування медіазасобів на уроках іноземних мов поділимо на загально-педагогічні та суто методичні. Загально-педагогічні особливості можуть бути враховані у навчанні предметів різних освітніх галузей, які визначені у базовому навчальному плані Державного стандарту загальної початкової освіти (2018). Ці особливості мають наскрізний характер та впливають і корелюють суто методичні. Своєю чергою суто методичні особливості відповідають вимогам обов'язкових результатів та змісту навчання іноземних мов у початковій школі, які визначені навчальною програмою з іноземних мов для загальноосвітніх та спеціалізованих навчальних закладів (1–4 класи). Визначені особливості є взаємопов'язаними та доповнюють одна одну, що впливає на результативність та ефективність навчання. Дві групи особливостей подані у Таблиці.

Відповідно до визначених особливостей вчитель може усвідомити, що: медіазасоби мають великий вплив на концентрацію уваги учня, адже ці засоби складають коло інтересів і потреб сучасної дитини, а також приваблюють дітей; забезпечують процес запам'ятовування конкретних предметів, фактів та подій, оскільки цьому сприяють

Таблиця 1

Особливості застосування медіазасобів на уроках іноземних мов у початковій школі

Особливості	
Загальнопедагогічні	Суто методичні
<ul style="list-style-type: none"> – мотивація учнів; – інноваційність освітнього процесу; – орієнтація на потреби учнів; – індивідуалізація навчання; – розширення світоглядних орієнтирів учнів; – варіативність дидактичного інструментарію; – ефективність пізнавальної діяльності учнів; – активізація пізнавальної діяльності учнів; – урахування різних каналів сприйняття учнями інформації; – розвиток навичок критичного мислення; – формування нових медіанавичок; – формування особистісних якостей учнів (емпатія, відповідальність, лідерство, толерантність); – сприяння організації контролю та самоконтролю учнями власної діяльності. 	<ul style="list-style-type: none"> – організаційно-методичний супровід навчання іноземних мов; – створення іншомовного середовища на уроках іноземних мов; – реалізація практичних цілей формування мовних та мовленнєвих компетенцій учнів; – інтеграція всіх видів мовленнєвої діяльності учнів; – впровадження інтерактивних методів навчання; – урізноманітнення способів організації індивідуальної та групової роботи учнів; – використання різних видів засобів комунікації на уроках іноземних мов (газет, журналів, відео, аудіо тощо) – застосування різних медіапродуктів (цифрових ресурсів) для формування іншомовних компетенцій учнів.

розвинуті наочно-образні пам'ять та мислення молодших школярів; впливають на формування логічної пам'яті, процесів оцінювання, порівняння, аналізу, узагальнення інформації; зумовлюють швидший перехід уяви від репродуктивної форми до творчої; забезпечують формування ключових компетентностей особистості; здійснюють організаційно-методичний супровід навчання іноземних мов у початковій школі, розширюючи діапазон дидактичного інструментарію як для вчителя, так і для учнів з метою реалізації змісту навчання іноземних мов.

Висновки з даного дослідження. Розгляд специфічності навчання іноземних мов, особливостей вікових психологічних особливостей розвитку молодших школярів, характеристика сучасних дітей покоління Z, класифікації медіазасобів для організації освітнього процесу надали нам можливість виокремити особливості застосування вчителем початкової школи медіазасобів на уроках іноземних мов. Загально-педагогічні та суто методичні особливості розширюють уявлення майбутніх фахівців про інноваційність навчання іноземних мов, яка своєю чергою сприяє ефективності формування іншомовної комунікативної компетентності молодших школярів. Готовність педагога до врахування цих особливостей у майбутній професійній діяльності уможливає її продуктивну організацію із застосуванням медіазасобів на уроках іноземних мов у початковій школі та оптимізує процес навчання відповідно до завдань Нової української школи.

У подальших наукових розвідках вважаємо за необхідне деталізувати педагогічну

та методичну значущість особливостей застосування вчителем медіазасобів на уроках іноземних мов двох груп.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Гуріненко І.Ю. Педагогічні умови застосування засобів мас-медіа у професійній підготовці майбутніх державних інспекторів з пожежної безпеки : автореф. дис. на здобуття ступеня канд. пед. наук : спец. 13.00.04 «Теорія і методика професійної освіти». Умань, 2012. 20 с.
2. Концепція реалізації державної політики у сфері реформування загальної середньої освіти «Нова українська школа» на період до 2029 року від 2016 року № 988-р. URL : <https://www.kmu.gov.ua/ua/npas/249613934> (дата звернення: 07.02.2019).
3. Котенко О.В. Методика навчання іноземних мов у початковій школі : навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. Київ: Київ. ун-т ім. Б. Грінченка, 2013. 356 с.
4. Мантуленко В.В. Особенности использования электронных медиа в учебно-воспитательном процессе общеобразовательной школы : автореф. дис. на соискание ученой степени канд. пед. наук : спец. 13.00.01 «общая педагогика, история педагогики и образования». Самара, 2007. 21 с.
5. Про затвердження Державного стандарту початкової освіти : Постанова Кабінету Міністрів України від 21.02.2018 р. № 87 / Кабінет Міністрів України. URL : <https://www.kmu.gov.ua/ua/npas/prozatverdzhennya-derzhavnogo-standartu-pochatkovoyi-osviti> (дата звернення: 07.02.2019).
6. Словник української мови URL : <http://sum.in.ua/s/osoblyvistj> (дата звернення: 07.02.2019).
7. Шевцова Г.Г. Молодший шкільний вік: традиції та інновації в дослідженнях. *Педагогічні науки*: 36. наук. праць. Вип. LXVIII. м. Херсон, ХДУ, 2015. С. 134–138.
8. McCrindle, Mark The ABC of XYZ: Understanding the global generations, 2014. URL: <https://www.academia.edu/>

35646276/The_ABC_of_XYZ_-_Mark_McCrindle_PDF.pdf 269 p. (дата звернення: 07.02.2019).

9. Prensky, Marc Digital Natives, Digital Immigrants. URL: <https://www.marcprensky.com/writing/Prensky%20-%20Digital%20Natives,%20Digital%20Immigrants%20-%20Part1.pdf> (дата звернення: 07.02.2019).

10. The Partnership for 21st Century Skills. Framework for 21st Century Learning URL : https://www.teacherrambo.com/file.php/1/21st_century_skills.pdf (дата звернення: 21.09.2019).

REFERENCES:

1. Hurinenko I. Ju. (2012) Pedagogichni umovy zastosuvannya zasobiv mas-media u profesiinii pidhotovtsi maibutnikh derzhavnykh inspektoriv z pozhezhnoii bezpeky [Pedagogical conditions of mass media use in the professional training of future state fire safety inspectors]: *Extended abstract of candidate's thesis*. Uman. 20s. [in Ukrainian].

2. Kontseptsiiia realizatsii derzhavnoi polityky u sferi reformuvannya zahalnoi serednioi osvity "Nova ukrainska shkola" na period do 2029 roku [Concept of state policy realization in the reforming field of general secondary education "New Ukrainian School" for the period up to 2019] vid 2016 roku № 988-r. URL : <https://www.kmu.gov.ua/ua/npas/249613934> (related to 07.02.2019). [in Ukrainian]

3. Kotenko, O.V. (2013) *Metodyka navchannia inozemnykh mov u pochatkovii shkoli: navch. posib. dlia stud. vysch. navch. zakl [Methods of foreign languages teaching in primary school : scientific manual for students of higher educational institutions]*: Kyiv : Kyiv. un-t im. B. Ghrinchenka. 356 s. [in Ukrainian].

4. Mantulenko, V.V. (2007) Osobnosti ispolzovaniya elektronnykh media v uchebno-vospitatelnom processe obshheobrazovatelnoy shkoly [Features of the electronic media use in the educational process of a comprehensive school] : *Extended abstract of candidate's thesis*. Samara. 21 s. [in Russian].

5. Pro zatverdzhennia Derzhavnoho standartu pochatkovoi osvity [On approval of the State standard of primary education]: Postanova Kabinetu Ministriv Ukrainy vid 21.02.2018 r. № 87 / *Kabinet Ministriv Ukrainy*. URL : <https://www.kmu.gov.ua/ua/npas/pro-zatverdzhennya-derzhavnogo-standartu-pochatkovoyi-osviti> (related to 07.02.2019). [in Ukrainian].

6. Slovyk ukrainskoi movy [Dictionary of the Ukrainian language]. URL: <http://sum.in.ua/s/osoblyvistj> (related to 07.02.2019). [in Ukrainian].

7. Shevtsova, H.H. (2015) Molodshyi shkilnyi vik: tradytsii ta innovatsii v doslidzhenniakh [Junior school age: traditions and innovations in research]. *Pedahohichni nauky: Zb. nauk. prats. [Pedagogical Sciences: Collection of scientific works. Output. LXVIII]*. Kherson : KhDU. P. 134–138. [in Ukrainian].

8. McCrindle, Mark (2014) The ABC of XYZ: Understanding the global generations. URL: https://www.academia.edu/35646276/The_ABC_of_XYZ_-_Mark_McCrindle_PDF.pdf 269 p. (related to 07.02.2019).

9. Prensky, Marc (2001) Digital Natives, Digital Immigrants. URL: <https://www.marcprensky.com/writing/Prensky%20-%20Digital%20Natives,%20Digital%20Immigrants%20-%20Part1.pdf> (related to 07.02.2019).

10. The Partnership for 21st Century Skills. Framework for 21st Century Learning URL: https://www.teacherrambo.com/file.php/1/21st_century_skills.pdf (related to 21.09.2019).